

عنوان مقاله:

رابطه من استعلایی با زمان در اندیشه کانت

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش‌های فلسفی کلامی، دوره 25، شماره 4 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسنده:

نیره سادات میرموسی - استادیار، گروه فلسفه، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

در نظر کانت، ترکیب ساختاری زمانمند دارد. اما من استعلایی، که بنیاد زمانمندی ترکیب است، بیرون از زمان است. در قیاسات تجربه، من استعلایی در هیچ یک از حالات زمان (استمرار، توالی و هم زمانی) قرار نمی‌گیرد. من استعلایی چگونه می‌تواند مبنای حکم ترکیبی باشد و در عین حال بیرون از زمان قرار گیرد؟ در این مقاله کوشش شده است تا با بررسی بحث ترکیب و همچنین قیاسات تجربه، نشان دهیم که در زمان نبودن من استعلایی به معنای قطع پیوند با زمان نیست، زیرا عدم پیوند با زمان استعلایی بودن من یا سوژه شناسا را در فلسفه کانت بی معنا خواهد کرد. بنابراین، من استعلایی، اگرچه «در» زمان نیست، اما همواره «با» زمان است. «با» زمان بودن به معنای این است که سوژه، به مثابه خودانگیختگی محض، برابربودگی را به واسطه زمان وضع می‌کند. زیرا فقط در این برابربودگی یعنی تعیین یافتگی در زمان است که وجود پدیدارها و در نتیجه شناخت عینی آنها ممکن می‌شود. بنابراین، سوژه استعلایی به نحو پیشینی با اعطای زمان (زمان به مثابه قاعده شهود) به خود بر خود تأثیر می‌گذارد. بدین معنا، سوژه استعلایی، در عین خودانگیختگی محض، منفعل از زمان و در نتیجه متناهی است. این تناهی، به مثابه معیت دائمی با زمان، تضمین‌کننده استعلایی سوژه است.

کلمات کلیدی:

من استعلایی، زمان، استمرار، ترکیب، قیاسات تجربه، کانت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1915419>

